

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 637/2024-74

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B5-12C/338/2014, Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/292/2018 a sp. zn. 6Co/63/2021 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/58/2020 a sp. zn. 3Cdo/2/2023 takto

rozhodol:

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/292/2018 a sp. zn. 6Co/63/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadost'učinenie **2 000 eur**, ktoré jej **je povinný** zaplatiť Krajský súd v Bratislave do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,76 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 11. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní sp. zn. B5-12C/338/2014 bez zbytočných prietahov. Tiež žiada priznanie finančného zadosťučinenia spolu vo výške 45 000 eur a náhrady trov konania. Následnými podaniami sťažovateľka svoju požiadavku na priznanie finančného zadosťučinenia postupne modifikovala na sumu 48 000 eur.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 637/2024-47 z 11. decembra 2024 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a spisov všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava V 18. júla 2014 domáhala proti žalovanému ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 338/2014-238 z 26. júna 2018 žalobu sťažovateľky zamietol. Na základe odvolania podaného sťažovateľkou proti prvoinštančnému rozsudku krajský súd rozsudkom č. k. 6Co/292/2018-304 zo 16. januára 2019 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (výrok I), žalovanej proti sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II) s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (výrok III). Rozsudok odvolacieho súdu napadla sťažovateľka dovolaním, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Cdo/58/2020 z 25. marca 2021 tak, že ho zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd následne v poradí druhým rozsudkom č. k. 6Co/63/2021-306 z 22. decembra 2021 pripustil späťvzatie žaloby v časti dotknutej jej späťvzatím, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcom žalobu v takejto časti zrušil a konanie v nej zastavil; vo zvyšku opätovne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka opätovne dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3Cdo/2/2023 z 29. februára 2024 tak, že rozsudok krajského súdu z 22. decembra 2021 v napadnutej časti vo veci samej a v časti trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd v odvolacom konaní

vedenom pod sp. zn. 10Co/39/2024 vyhlásil 27. marca 2025 rozsudok, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Predmetný rozsudok krajského súdu v čase rozhodovania o tejto ústavnej sťažnosti ešte nie je vyhotovený.

4. Ústavný súd svojimi uzneseniami vydanými vo veciach sp. zn. II. ÚS 217/2021, I. ÚS 225/2021, II. ÚS 363/2021 a IV. ÚS 493/2021 o ústavných sťažnostiach sťažovateľky, ktorými namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v totožnom konaní na súde prvej inštancie, odvolacom konaní či dovolacom konaní, rozhodol tak, že ich odmietol ako zjavne neopodstatnené.

II.

Argumentácia sťažovateľky a vyjadrenie všeobecných súdov

5. Proti postupu mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, ktorej podstatou je tvrdenie, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky nečinnosťou, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom zároveň je celková dĺžka napadnutého konania neprimeraná. V konkrétnostiach uviedla:

a) Ani po viac ako 10 rokoch odo dňa začatia napadnutého konania do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti nie je napadnuté konanie právoplatne ukončené ani v merite veci a ani v časti náhrady trov konania a ich výšky, pričom v tejto súvislosti, poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), sťažovateľka zdôraznila, že napadnuté konanie má byť preskúmané ako celok. Sťažovateľka namieta, že celková dĺžka súdneho konania je neprimeraná a ústavne nesúladná a je v rozpore s ustálenou judikatúrou ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru.

b) Dĺžka rozhodovania v odvolacom, ako aj dovolacom konaní je neprimeraná a postup mestského súdu, ako aj krajského súdu, ktorého dva rozsudky boli najvyšším súdom zrušené, možno označiť za neefektívny a nesústredený.

c) Vo vzťahu k najvyššiemu súdu stav právnej neistoty sťažovateľky trvá z dôvodu nedoručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/2/2023 z 29. februára 2024 do času podania tejto ústavnej sťažnosti a nepostúpenia spisu na rozhodnutie krajskému súdu, ktoré rovnako dáva za vinu aj mestskému súdu.

d) Samotná neprimeraná dĺžka konania nebola vyvolaná správaním sťažovateľky a nie je odôvodnená ani právnou či faktickou zložitou veci.

e) Predmet sporu je pre sťažovateľku mimoriadne dôležitý, pretože napádané konanie sa týka porušení práv, ktoré významne ovplyvnili jej česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy a spoločenské postavenie ako poslanca Európskeho parlamentu, a tým aj jej dobrú povesť.

f) Podstata porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu podľa okolností daného prípadu súvisí s tým, že všeobecné súdy v danej veci za obdobie viac ako 10 rokov od podania žaloby neodstránili právnú neistotu sťažovateľky, na základe čoho sťažovateľka nemôže pokojne užívať a vlastniť svoj majetok.

6. K ústavnej sťažnosti sa vyjadril mestský súd, ktorý uviedol, že prietahy v konaní neboli spôsobené v dôsledku jeho postupu a k celkovému predĺženiu konania a stavu právnej neistoty prispela sťažovateľka v dôsledku viacnásobného uplatňovania riadnych a mimoriadnych opravných

prostriedkov. Zároveň uviedol, že nie je pravdou, že právnenému zástupcovi sťažovateľky nebolo doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/2/2023 z 29. februára 2024, keďže podľa doručky nachádzajúcej sa v súdnom spise mu bolo doručené elektronicky 24. júna 2024 a hoci je na doručke v časti „adresát“ uvedené pôvodné obchodné meno právneho zástupcu sťažovateľky, na doručenie ako také to vplyv nemá, keďže pri zmene obchodného mena sa „URI“ nemení. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti ponechal na rozhodnutí ústavného súdu.

7. Krajský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že obe napadnuté odvolacie konania nemožno vyhodnotiť ako neprimerane dlhé, pričom v tejto súvislosti poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplýva, že spisový materiál na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie bol predložený odvolaciemu súdu 28. novembra 2018 a odvolací súd rozhodol 16. januára 2019. Pokiaľ ide o druhé odvolacie konanie, spis bol predložený odvolaciemu súdu 25. mája 2021 a o odvolaní bolo rozhodnuté 22. decembra 2021. Pokiaľ ide o aktuálny stav vo veci, ktorá napadla do odvolacieho senátu 10Co náhodným výberom 27. júna 2024, odvolací senát si predmetnú právnu vec naštudoval a vo veci určil termín odvolacieho pojednávania na 13. február 2025.

8. Najvyšší súd ponechal rozhodnutie o ústavnej sťažnosti na úvahe ústavného súdu a predložil vyjadrenie sudcu spravodajcu, ktorý k ústavnej sťažnosti uviedol, že pokiaľ ide o dĺžku konaní, táto síce v prípade prvého dovolacieho konania sp. zn. 3Cdo/58/2020 nebola celkom optimálna, toto konanie však prebiehalo v čase, keď jeho občianskoprávne kolégium zápasilo s problémom odchodu značného počtu jeho sudcov a súvisiacej personálnej poddimenzovanosti nielen kolégia ako celku, ale osobitne oboch senátov 3C a 6C, v ktorých bol v tom čase zaradený predseda senátu a sudca spravodajca v tejto konkrétnej veci a z ktorých v období relatívne krátko po nápade veci sťažovateľky odišli až na sudcu spravodajcu všetci sudcovia. Poukázal tiež na svoju vysokú zaťaženosť v čase nápadu veci sťažovateľky. Dĺžka druhého dovolacieho konania sp. zn. 3Cdo/2/2023 podľa názoru vec prejednávajúceho senátu zodpovedala stavu nutnosti pristúpenia senátu pred ňou k skôr napadnutým veciam, v tomto prípade z rokov 2021 a 2022. Dodal, že najvyšší súd nemôže niesť vinu na tom, že mu vec bola opakovane predložená s rozhodnutiami odvolacieho súdu, ktoré sa nemohli stať spôsobilým predmetom prieskumu v dovolacom konaní s konečnou platnosťou. Podľa názoru najvyššieho súdu preto sťažnosť v časti týkajúcej sa najvyššieho súdu nie je dôvodnou a je tak namieste jej nevyhovieť.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky nečinnosťou, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom zároveň je celková dĺžka napadnutého konania neprimeraná.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 233/2022, II. ÚS 439/2023).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

13. Spory o ochranu osobnosti tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto ústavný súd napadnuté konanie nepovažuje za právne zložité, pričom ani po skutkovej stránke sa vec sťažovateľky nejaví ako mimoriadne náročná. Povaha veci, ktorá je predmetom konania, si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (I. ÚS 158/04, II. ÚS 146/2012, I. ÚS 132/2020). Podľa všeobecnej zásady uznávanej aj v judikatúre ESLP sa primeraná lehota na konanie o ochrane osobnosti v dôsledku mimoriadne citel'ného možného zásahu do sféry osobnostných práv a slobôd musí posudzovať prísnejšie ako v štandardných veciach (m. m. II. ÚS 32/03, II. ÚS 209/2012).

14. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v namietanom konaní, možno s ohľadom na jej podiel na vzniku zbytočných prietáhov v konaní sťažovateľke vytknúť, že nezaplatila súdny poplatok spolu s podaním žaloby a na jeho zaplatenie bola súdom vyzvaná výzvou z 23. októbra 2014 a zaplatila ho až 2. decembra 2014. Zároveň možno na vrub sťažovateľke pripísať odročenie pojednávaní nariadených na 12. marec 2015, 24. september 2015 a 14. apríl 2016, ktoré boli odročené na základe vyjadrení sporových strán na účel rokovaní o mimosúdnej dohode. Sťažovateľka na pojednávaní 24. septembra 2015 zároveň navrhla prerušiť konanie, pričom jej návrhu súd vyhovel a konanie bolo prerušené až do 14. apríla 2016, keď sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie. Sťažovateľke možno pripísať podiel na vzniku prietáhov v konaní aj v súvislosti s predkladaním jej dovolania proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6Co/292/2018 zo 16. januára 2019 na rozhodnutie najvyššiemu súdu, keď najvyšší súd spis predložený mu okresným súdom 20. júna 2019 vrátil okresnému súdu 19. februára 2020 ako predčasne predložený z dôvodov nedostatkov podania realizovaného sťažovateľkou elektronickými prostriedkami, keď prílohu podania tvorila iba kópia plnomocenstva udeleného sťažovateľkou advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, z ktorého nebolo zrejmé, či bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom a kto ho podpísal, resp. či bola vykonaná zaručená konverzia. Až po odstránení nedostatku, t. j. predložení originálu plnomocenstva v listinnej podobe sťažovateľkou na základe výzvy okresného súdu z 26. februára 2020, bol spis opätovne predložený

21. apríla 2020 najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní. V dôsledku opísaného postupu vykonaného v priamej príčinnej súvislosti s konaním, resp. opomenutím právneho zástupcu sťažovateľky tak došlo k predĺženiu konania o dobu desiatich mesiacov. Zároveň sťažovateľke možno vytknúť, že napriek tomu, že ústavnou sťažnosťou namieta nečinnosť všeobecných súdov, nevyužila právny prostriedok, a to sťažnosť na postup súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní dohľadom predsedu súdu nad plynulosťou konania. Absencia podania uvedenej sťažnosti predsedovi súdu síce nie je považovaná za prekážku prerokovania sťažnosti doručenej ústavnému súdu vo veci namietaných zbytočných prietahov postihujúcich napadnuté konanie, a teda sama osebe nie je dôvodom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti, no túto skutočnosť je možné zohľadniť pri úvahe o výške finančného zadost'učinenia (III. ÚS 382/08, III. ÚS 254/09, III. ÚS 494/2021, I. ÚS 521/2023). Uvedenú skutočnosť ústavný súd pri priznávaní finančného zadost'učinenia aj zohľadnil. V prerokúvanom prípade nepochybne k predĺženiu napadnutého konania došlo aj z dôvodu procesnej aktivity sťažovateľky (podávanie návrhov na zmenu žalobného petitu, prerušenie konania, riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov), ako jej to vyčíta aj mestský súd vo svojom vyjadrení. Tieto návrhy a opravné prostriedky predstavujú legitímnu procesnú aktivitu strán sporu s tým, že rozhodovanie o nich nepochybne spôsobilo predĺženie napadnutého konania. V tomto však ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (IV. ÚS 218/04, III. ÚS 586/2012, II. ÚS 484/2016, II. ÚS 441/2022).

15. Negatívny vplyv na plynulosť priebehu konania malo aj správanie žalovanej, ktorá sťažila postup súdu tým, že sa v určenej lehote 10 dní nevyjadrila k návrhu sťažovateľky, pričom tak urobila až podaním 20. februára 2015.

16. Napokon ústavný súd hodnotil postup mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. V tejto súvislosti ústavný pripomína, že vzhľadom na nadobudnutie účinnosti tzv. novej súdnej mapy v intenciách zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v platnom znení za prípadné prietahy v konaní, ktoré vznikli počas konania pred okresným súdom, t. j. pred zriadením mestského súdu, už zodpovedá mestský súd ako orgán verejnej moci, na ktorý prešiel od 1. júna 2023 výkon súdництва vo veci sťažovateľky. Z ústavnej sťažnosti, vyjadrení všeobecných súdov a predložených spisov mestského súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že konanie sa začalo podaním žaloby sťažovateľkou na okresnom súde 18. júla 2014, pričom meritórna fáza rozhodovania bola okresným súdom skončená vyhlásením rozsudku 26. júna 2018, teda po takmer štyroch rokoch. Uvedenú dobu do času vydania rozsudku súdu prvej inštancie po započítaní doby predĺženia konania z dôvodov na strane sporových strán (body 14 a 15 tohto nálezu) možno považovať za primeranú. Pokiaľ ide o procesné úkony vykonávané súdom prvej inštancie v nadväznosti na podané odvolanie a obe dovolania sťažovateľky, všetky úkony spojené s doručovaním podaní strán sporu, predložením súdneho spisu, ako aj doručovaním rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu stranám sporu boli vykonávané plynule a v primeraných lehotách. Ústavný súd nezistil ani opodstatnenosť námietky týkajúcej sa nedoručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/2/2023 z 29. februára 2024 sťažovateľke, keď z predloženého spisu

mestského súdu zistil, že právnenému zástupcovi sťažovateľky bolo predmetné uznesenie najvyššieho súdu doručené elektronicky 24. júna 2024, o čom svedčí elektronická doručka nachádzajúca sa v súdnom spise. Možno uzavrieť, že postup okresného súdu v meritórnej časti rozhodovania, ako aj ďalšej fáze úkonov súdu prvej inštancie v súvislosti s podanými opravnými prostriedkami bol plynulý, primeraný skutkovej náročnosti a procesnej aktivite strán sporu.

17. Ústavný súd však zistil, že významne sa na celkovej dĺžke konania, ako aj vzniku zbytočných prietahov podieľal krajský súd, ktorého oba rozsudky, ktorými rozhodoval o odvolaní sťažovateľky proti prvoinstančnému rozsudku, boli na základe sťažovateľkou podaných dovolaní najvyšším súdom zrušené a vrátené krajskému súdu na ďalšie konanie. Aj keď krajský súd rozhodoval o odvolaní v dvoch samostatných odvolacích konaniach, ústavný súd tieto s ohľadom na to, že išlo o rozhodovanie o totožnom odvolaní sťažovateľky, posudzoval jednotne ako celok. V uznesení sp. zn. 3Cdo/58/2020 z 25. marca 2021, ktorým najvyšší súd rozhodoval o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 6Co/292/2018-304 zo 16. januára 2019, najvyšší súd krajskému súdu vytkol, že sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami sťažovateľky uvedenými v odvolaní, čím zaťažil odvolacie konanie vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Krajský súd následne v poradí druhým rozsudkom č. k. 6Co/63/2021-306 z 22. decembra 2021 pripustil späťvzatie žaloby v časti dotknutej jej späťvzatím, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku zamietajúcom žalobu v tejto časti zrušil a konanie v nej zastavil; vo zvyšku opätovne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka opätovne dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3Cdo/2/2023 z 29. februára 2024 tak, že rozsudok krajského súdu z 22. decembra 2021 v napadnutej časti vo veci samej a v časti trov konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd opätovne vytkol krajskému súdu totožnú vadu ako v predchádzajúcom uznesení, a to procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP v dôsledku opätovného nezaujatia stanoviska k podstatným otázkam sťažovateľky uvedeným v jej odvolaní. Je potrebné brať na zreteľ, že v konkrétnom prípade sťažovateľky išlo o opakovane predloženú vec, v ktorej bol vyjadrený záväzný právny názor najvyššieho súdu v kasačnom rozhodnutí (uznesenie sp. zn. 3Cdo/58/2020 z 25. marca 2021). V tomto prípade sa podľa názoru ústavného súdu javí viac ako žiaduce, aby krajský súd reflektoval závery nadriadeného súdu a venoval veci zvýšenú pozornosť. Po vrátení veci mestskému súdu a doručení uznesenia najvyššieho súdu právny zástupcom oboch strán sporu 24. júna 2024 bol spis predložený krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie 27. júna 2024. Krajský súd v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 10Co/39/2024 nariadil pojednávania na 13. február 2025 a 13. marec 2025, pričom 27. marca 2025 vyhlásil rozsudok, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Od vydania prvého rozsudku krajského súdu 16. januára 2019 až do vydania v poradí tretieho rozsudku krajského súdu tak uplynula doba dlhšia ako šesť rokov. Ústavný súd, vychádzajúc z dôvodov zrušenia rozsudkov krajského súdu, je toho názoru, že dĺžku obdobia trvania oboch dovolacích konaní, teda tej časti konania, počas ktorej krajský súd vecou nedisponoval a počas ktorej bola vec právoplatne skončená, možno pričítať na vrub krajskému súdu. Ústavný súd dospel k uvedenému čiastkovému záveru, berúc tiež do úvahy, že obe dovolacie konania trvali primeranú dobu, keď prvé dovolacie konanie trvalo od 21. apríla 2020 do 25. marca 2021, t. j. 11 mesiacov, a druhé dovolacie konanie trvalo

od 10. marca 2023 do 29. februára 2024, t. j. takmer 12 mesiacov, a teda najvyššiemu súdu nemožno vytknúť podiel na vzniku zbytočných prietáhov v konaní.

18. V súvislosti s opísaným postupom krajského súdu ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, v zmysle ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014).

19. Po oboznámení sa s doterajším priebehom napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že v ňom v dôsledku neefektívnej činnosti krajského súdu došlo k zbytočným prietáhom vyúsťujúcim do stavu, v ktorom napadnuté konanie nie je do času podania ústavnej sťažnosti v merite veci právoplatne skončené.

20. Ústavným súdom zistené skutočnosti sú postačujúce na vyvodenie konečného záveru, že celková dĺžka napadnutého konania je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, pričom jej podstatná časť bola vyplnená neefektívnou činnosťou krajského súdu, ktorého postup v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, čo platí aj za stavu, keď bolo vo veci 27. marca 2025 rozhodnuté. Svojou neefektívnou činnosťou krajský súd prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd vyslovil, že tieto práva sťažovateľky porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu). Ústavný súd na tomto mieste tiež konštatuje, že porušenie sťažovateľkou označených práv postupom mestského súdu a najvyššieho súdu nezistil, preto v danej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

21. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia nevydal príkaz mestskému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, ako sa dožaduje sťažovateľka, pretože s poukazom na § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde môže takýto príkaz uložiť tomu, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa. Vzhľadom na to, že ústavný súd nekonštatoval porušenie označených základných práv vo vzťahu k postupu mestského súdu, nemohol mu uložiť ani príkaz konať (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

22. Porušenie týchto práv sťažovateľka namieta z tých istých dôvodov, ako namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Ústavný súd konštatuje, že označené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upravuje čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti práva na prejednanie veci v primeranej lehote, a nie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti práva na spravodlivé súdne konanie. Vzhľadom na zásadu *lex specialis*, teda skutočnosť, že sťažovateľkou označený čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru v označenej časti upravuje vo všeobecnosti základné právo na súdnu ochranu

a spravodlivé súdne konanie, ku ktorého porušeniu vzhľadom na obsah dôvodov uvedených v sťažnosti, ako aj obsah označeného základného práva zjavne nemohlo dôjsť, preto ústavný súd tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu). K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak namietané zbytočné prietahy spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou (s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania) signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). V prerokúvanej veci však vzhľadom na všetky popísané okolnosti nejde o takú významnú dĺžku konania, ktorá by mohla viesť k vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu či k úvahe o odopretí spravodlivosti.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

24. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uplatnenú námietku porušenia jej základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd konštatuje, že vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy (obdobne čl. 11 ods. 1 listiny) tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou ESLP, a preto posudzuje námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 20 ústavy rovnakým skutkovým tvrdením.

25. V súlade so štruktúrou čl. 1 dodatkového protokolu, vychádzajúc z judikatúry ESLP, možno rozlíšiť tri typy zásahu do práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu: zbavenie majetku (odsek 1 druhá veta), kontrola užívania majetku (odsek 2) a iné zásahy (odsek 1 prvá veta).

26. Ústavný súd už vyslovil, že účel ochrany vlastníka podľa čl. 20 ústavy sa identifikuje s osobou, ktorá naozaj je vlastníkom, a nie aj s tými, ktorí sa usilujú o nadobudnutie vlastníctva (PL. ÚS 42/2015), pričom tento právny názor je konformný s právnym názorom ESLP, podľa ktorého vlastnícke právo zaručené čl. 1 dodatkového protokolu nezahŕňa právo nadobudnúť majetok (Marckx Case, séria A, 1979, č. 31; Van der Mussele Case, séria A, 1983, č. 70).

27. Z uvedeného dôvodu sa ochrana podľa tohto článku týka len existujúceho majetku, v niektorých prípadoch však ESLP poskytuje ochranu aj legitímnemu očakávaniu, že dôjde k nadobudnutiu určitej „majetkovej“ hodnoty („asset“; pozri Koivusaari a ďalší proti Fínsku, sťažnosť č. 20690/06). Práve v takýchto prípadoch slúži koncept legitímnych očakávaní ako „posledná možnosť“, ako rozšíriť pojem „majetku“, a tým aj ochranu podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu na nielen už existujúci majetok, ale aj na dostatočne odôvodnené majetkové nároky. „Majetkom“ podliehajúcim ochrane podľa čl. 1 dodatkového protokolu tak môžu byť „majetky existujúce“ alebo majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, vo vzťahu ku ktorým má jednotlivec aspoň legitímne očakávanie získania efektívneho užívania vlastníckeho práva (Knieža Hans-Adam II. Lichtenštajnský v. Nemecko, rozsudok z 12. 7. 2001, bod 83). Pojem „legitímne očakávanie“ ESLP použil prvýkrát vo veci Pine Valley Developments a ďalší proti Írsku, rozsudku z 9. februára 1993.

Rozvinul ho v rozsudku *Stretch* proti Spojenému kráľovstvu z 24. júna 2003 a v rozsudku *Pressos Compania Naviera S.A. a ďalší* proti Belgicku z 3. júla 1997. Pre určenie, či takéto „legitímne očakávania“ sú dané, ESLP požaduje, aby uplatnený nárok mal adekvátny základ vo vnútroštátnom práve, napríklad ak ho potvrdzuje ustálená judikatúra vnútroštátnych súdov (*Kopecký* proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, ods. 52).

28. Z odôvodnenia ústavnej sťažnosti možno vyvodit', že za „majetok“, ktorého ochrany vlastníckeho práva sa sťažovateľka domáha, považuje súdne uplatnený nárok, avšak ústavná sťažnosť v tomto neobsahuje žiadne argumenty, ktoré by dovoľovali ústavnému súdu posúdiť, či uplatnený nárok sťažovateľky spadá pod pojem „majetok“ na účel ochrany zaručenej čl. 1 dodatkového protokolu.

29. Sťažovateľka spája povinnosť súdu postupovať a rozhodnúť vec v primeranej lehote s porušením svojho majetkového práva, resp. práva užívať majetok v kontexte súkromnoprávneho sporu, ktorého predmetom je žaloba o ochranu osobnosti v spojení s uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy. Namieta právnu neistotu v otázke absencie právneho titulu k svojej žalobe, na základe ktorého by jej bolo umožnené pokojne užívať svoj majetok.

30. V zmysle judikatúry ESLP vo väčšine prípadov, kde civilné konania týkajúce sa vlastníckeho práva trvali nadmerne dlhú dobu, je dostatočné vysloviť porušenie čl. 6 dohovoru. Tam, kde sťažovateľ namieta, že dĺžka konania sama osebe vyústila do pokračujúceho zásahu do vlastníckeho práva, ESLP vyslovil, že nie je potrebné preskúmať dĺžku konania z hľadiska čl. 1 dodatkového protokolu (*Zanghi* proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 1991, ods. 23, *Di Pede* proti Taliansku, rozsudok z 19. 2. 2002, ods. 35), alebo rozhodol, že posúdenie tejto otázky by bolo predčasné (*Beller* proti Poľsku, rozsudok z 1. 2. 2005, ods. 74). V prípadoch týkajúcich sa mimoriadne dlhých konaní ESLP rozhodol, že ich zdĺhavé vedenie (*Kunić* proti Chorvátsku, rozsudok z 11. 1. 2007, ods. 67; *Machard* proti Francúzsku, rozsudok z 25. 4. 2006, ods. 15) alebo iné opatrenia prispievajúce k omeškaniu (*Immobiliare Saffi* proti Taliansku, rozsudok z 28. 7. 1999, ods. 59) mali tiež priamy vplyv na právo sťažovateľov na pokojné užívanie ich „majetku“.

31. Po preskúmaní námietok sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľky nemohlo dôjsť postupom všeobecných súdov k zásahu do vlastníckeho práva, resp. do práva pokojne užívať majetok. Okolnosti prípadu nenasvedčujú tomu, že by zo strany všeobecných súdov došlo ich postupom k formálnemu alebo faktickému zbaveniu majetku alebo že by išlo o kontrolu užívania majetku sťažovateľky. Argumentácia predostretá sťažovateľkou a okolnosti prípadu nesvedčia ani v prospech výkladu v rámci všeobecného princípu rešpektovania pokojného užívania „majetku“, ktorý platí pre všetky opatrenia menej rušivé ako predchádzajúce dva druhy intervencie, a preto aj rozhodovanie o zákonnosti, legitimitate a primeranosti zásahu stratilo opodstatnenie. Vzhľadom na uvedené okolnosti ani tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu)

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

32. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadost'učinenie v sume 48 000 eur, ktoré odôvodnila poukázaním na neefektívnu a nesústredenú činnosť všeobecných súdov v napadnutom konaní.

33. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadost'učinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

34. Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Napriek absencii riadneho odôvodnenia návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie, pričom pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým skutočnosť, že sťažovateľka mohla dôvodne pociťovať právnu neistotu spôsobenú neúčinným postupom krajského súdu. Do úvahy zobral tiež celkovú dĺžku konania, aktuálny procesný stav veci, predmet konania, teda to, čo bolo v konaní v hre, resp. v stávke pre sťažovateľku, ako aj jej postoj a správanie v súdnom konaní. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 eur za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu). Prihliadol na fakt, že deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

36. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,76 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

37. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 vo výške 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnenému zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19

ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Výsledná suma náhrady trov právneho zastúpenia predstavuje sumu 856,76 eur.

38. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu